

zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšší soud uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

důvodech:

Mylně vytýká dovolání rozsudkům nižších soudů porušení Šu 6 min. nař. ze dne 9. prosince 1897, čís. 283 ř. zák., poněvadž posuzují zjištěné urážky a přikori, jichž se žalovaná vůči žalobci dopustila, jako vyvolané žalobcem, ač prý žalovaná toho nenamítala. Onen předpis ustanovuje, že soud nesmí manželství rozvésti z důvodů, jichž strana, domáhající se rozvodu, neuplatnila, při tom zůstává však nejen právem nýbrž i povinností soudu, aby uvažoval, zdali přednesené rozvodové důvody k rozvodu stačí. Soud byl proto povinen vyšetřiti okolnosti, za kterých byly jednotlivé urážky proneseny, a vzíti zřetel na jich vyvolání. Že by k nim příčiny nezavdal, nemůže žalobce tvrditi. Jeho jednání proti žalované od května 1918 stačilo i bez urážlivých slov, aby ji roztrpčilo a uvedlo v rozčilení, zvláště když jest, jak žalobce sám dokazuje, pohutlivější a vznětlivější povahy. Že se však dopouštěl i urážek, dokazuje jeho odsouzení pro přestupek podle Šu 487 tr. zák.

Těžisko dovolání spočívá ve výtce, že nižší soudy nevzaly v úvahu jako další rozvodový důvod manželský rozvrat, který prý jest prokázán souhrnem všech ostatních uplatňovaných důvodů. Nelze popřiti, že rozvodové důvody jsou uvedeny v Šu 109 obč. zák. jen příkladmo, a že hluboký rozvrat, byv prohlášen v Šu 13 rozlukového zákona ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n. za důvod k rozluce, musí býti považován za dostatečný důvod i ku rozvodu. Dovolatel přehlíží však, že ne každý rozvrat manželství jest důvodem rozlukovým, nýbrž jen rozvrat tak hluboký, že nelze na manželích spravedlivě požadovati, by setrvali v manželském společenství, dále, že se rozluky nemůže z tohoto důvodu domáhati manžel, který jest na rozvratu převážně vinen. Že i důvodem rozvodu může býti rozvrat jen za podmínek právě uvedených, plyne z úvahy, že by jinak každý manžel mohl dle vlastní vůle a svévolně vyvoláním rozvratu vynutiti i rozvod manželství, což by se přičilo samému pojmu smlouvy manželské dle Šu 44 obč. zák. a předpisům §§ 93, 107 a 109 obč. zák. Mimo to nemůže býti uznáno na rozvod z důvodu rozvratu, nezaviněného žalovanou, již proto, poněvadž žalobce výslovně navrhuje, by rozvod byl vysloven z viny jeho manželky. Že manželství stran jest rozvráceno, nelze pochybovati, rozvrat datuje však teprve od května 1918, a byl vyvolán žalobcem samým tím, že svémocně zrušil manželské spoluzití a vyvolal tím řadu úporných sporů. Tohoto rozvratu nemůže se žalobce dovolávati.

Čís. 3496.

Úpadkový řád.

Uhasnutí »odlučovacích práv« (§ 12 konk. řádu) vztahuje se jen na ona odlučovací práva, která v den vyhlášení úpadku ještě pozůstávala, netýká se však těch, jichž výtěžek byl již vydán.

Rozhodnou dobou pro splnění předpokladů Šu 31 čís. 2 konk. řádu jest den, kdy byla předsevzata zajišťovací exekuce zabavením movitých věcí, nikoli teprve den jich dražby.

(Rozh. ze dne 13. února 1924, Rv I 1417/23.)

Žalující úpadková podstata domáhala se na žalované firmě zaplacení zbytku výtěžku, docíleného při exekuční dražbě za dlužníkovy svršky, které pro pohledávku žalované firmy na její návrh nejprve jen k zajištění byly zabaveny a po právomoci exekučního titulu na její návrh veřejnou dražbou byly prodány. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl, a uvedl mimo jiné v **d ů v o d e c h**: Pokud se týče ustanovení Šu 12 konk. řádu, zanikají vyhlášením úpadku ovšem jen ta práva zástavní, která v té době ještě tu jsou, nikoli však ta, která zatím jiným způsobem byla zanikla; také dle Šu 12 (3) konk. řádu při zpeněžení, provedeném před vyhlášením úpadku, má býti díl, připadající na takové právo na oddělení, vzat do úpadkové podstaty, což možno ovšem jen do té doby, dokud výtěžek dražby vymáhajícímu věřiteli nebyl odevzdán; v tomto případě však byl výtěžek dražby zaslán již dne 29. září 1921 k rukám právního zástupce žalované strany, takže rozdělení výtěžku dražby a placení takové nemůže býti napadeno dle Šu 12 konk. řádu z důvodu pozdějšího vyhlášení úpadku a bylo proto žalobní žádost, pokud se opírá o § 12 konk. řádu, jako neodůvodněnou zamítnouti. **O d v o l a c í s o u d** žalobě vyhověl a vyslovil se o výkladu Šu 12 konk. ř. v **d ů v o d e c h**: Co se týče výkladu ustanovení Šu 12 konk. řádu, souhlasí odvolací soud s názorem prvního soudu, že z tohoto důvodu by nárok žalující strany na vydání zbývajícího výtěžku, který byl žalované straně již prvním soudem vydán dne 29. září 1921, odůvodněn nebyl. Úpadek na jmění Adolfa H-a byl totiž vyhlášen až 8. října 1921 a v té době zástavní práva žalované firmy na věcech dlužníkových již zanikla provedením prodeje a byl také výtěžek žalované firmě již vydán. Nemůže tu proto býti řeči o zániku těchto práv a ustanovení Šu 12 čís. 3 konk. ř. má na mysli jen případy, kdy takové vylučovací právo v čase vyhlášení úpadku ještě trvalo, po případě výtěžek ještě nebyl vydán. Tvzení odvolatele, že pro jeho náhled mluví literatura (komentář Bartsch-Pollak), je nesprávné, neboť to, co on cituje, týká se realizace takových zástavních práv po vyhlášení úpadku, a jinak komentář ten stojí na stanovisku, odpovídajícímu také znění zákona, že po vydání výtěžku nelze jej požadovati dle Šu 12 konk. ř.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu, mimo jiné z těchto

d ů v o d u:

Žaloba opírá se jednak o předpis Šu 12 konk. ř., jednak o předpis Šu 31 čís. 2 konk. ř. V onom směru nebylo žalobě vyhověno ani prvním ani druhým soudem z toho důvodu, že dražební výtěžek vydán byl žalované firmě jako jedině vymáhající věřitelce dne 29. září 1921, kdežto

úpadek na dlužníkovu jmění vyhlášen byl až dne 8. října 1921, takže ustanovení Šu 12 konk. ř. zde místa nemá. Pokud žalující úpadková podstata ještě v dovolací odpovědi trvá na tom, že její žaloba i z důvodu Šu 12 konk. ř. jest opodstatněna, není v právu, a stačí odkázati ji na důvody obou nižších soudů s dodatkem, že t. zv. »právo odlučovací« (Š 48 konk. ř.) záleží v oprávnění, dojíti uspokojení z určitého majetku dlužníkovu a vyloučiti v tomto objemu ostatní úpadkové věřitele. Nastalo-li však uspokojení již před úpadkem, nemůže býti řeči ještě o právu, býti z určitého dlužníkovu majetku uspokojenu. Odlučovací právo uhasíná podle Šu 12 konk. ř. »vyhlášením úpadku«, uhasnutí vztahuje se tedy jen na ona odlučovací práva, která v den vyhlášení úpadku ještě pozůstávala a jeví své účinky toliko p r o b u d o u c n o s t. Poslední odstavec Šu 12 konk. ř. vztahuje se jen na případy, kdy výtěžek před vyhlášením úpadku vydán nebyl. V tom smyslu zní nauka i praxe (viz Bartsch-Pollak, poznámka 15. k Šu 12 konk. ř. a literaturu tam citovanou, pak rozhodnutí Nejvyššího soudu ve Vídni č. 1774 příl. k věstníku ministerstva práv). Zbývá tedy jen druhý důvod, o který žalující úpadková podstata svůj nárok na vydání zbytku výtěžku opřela, totiž odpůřčí důvod Šu 31 čís. 2 konk. ř. V tom směru prvý soud také žalobu zamítl, nepřijav za prokázáno, že žalovaná firma o insolventi svého dlužníka věděla, nebo věděti musila, kdežto druhý soud došel k závěru opačnému a žalobě vyhověl. Odvolací soud projevil názor, že jest oprávněn na základě prokázaných a nesporných skutečností dojíti k jinému úsudku než první soudce. Nesporno jest, že žalovaná firma jako vymáhající věřitelka vymohla si nejprve zajišťovací exekuci zabavením a uschováním dlužníkových svršků, že po právomoci exekučního titulu navrhla prodej zabavených svršků, že svršky ty byly ve veřejné dražbě prodány, že výtěžek byl pak vydán žalované jako jediné vymáhající věřitelce a že tato, zaplativši část výtěžku do úpadkové podstaty, ponechala si zažalovaný zbytek 4.807 Kč 60 h k částečnému krytí své vykonatelné pohledávky s příslušenstvím. Netřeba tu řešiti otázku, zda zmíněné exekuční úkony náležejí k »právním jednáním« v Šu 31 čís. 2 a Šu 35 konk. ř. uvedeným a zdali jsou tu tedy objektivní předpoklady odpůřčího nároku ve smyslu Šu 31 čís. 2 a Šu 39 konk. ř., neboť nárok ten závisí ještě na dalších předpokladech. Další zákonné předpoklady uplatňovaného odpůřčího nároku podle Šu 31 čís. 2 konk. ř. jsou totiž, že v době, kdy právní jednání bylo předsevzato a) dlužník byl nezpůsobilým platiti, nebo že již návrh na vyhlášení úpadku byl podán a b) věřitel o těchto skutečnostech věděl nebo věděti musil, tedy jen ze své viny o nich nevěděl. Důkaz těchto předpokladů náležel žalující úpadkové podstatě. Pro tento případ odpadá z předpokladu ad a) uvedených návrh na vyhlášení úpadku, který v době, o kterou jde, ještě podán nebyl. Rozhodnou dobou, podle které zmíněné předpoklady jest posuzovati, jest den, kterého exekuce zabavením věcí movitých k z a j i š t ě n í byla předsevzata, totiž 26. srpen 1921, neboť tímto zabavením n a b y l věřitel podle §§ 253, 256 a 402 ex. ř. zástavního práva a to nejprve jen k zajištění a později i k částečnému uspokojení své pohledávky po roz-

umu §u 31 konk. ř., ježto exekuce zajišťovací právoplatností exekučního titulu přešla v exekuci uhražovací. V tom směru nelze přisvědčiti názoru odvolacího soudu, který vědomost žalované firmy o nastalé insolvenci dlužníkově posuzuje až podle dne dražby, která předsevzata byla teprve dne 29. září 1921.

Čís. 3497.

Zaopatřovací požitky bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém (zákon ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.).

Zemědělský dělník, jenž podle potřeby pracoval (pracuje) na velkostatku za denní (akordní) mzdu, nemá nároku na zaopatřovací požitky dle zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n.,

(Rozh. ze dne 13. února 1924, Rv I 157/24.)

Žalobu zemědělského dělníka na majitele velkostatku o placení zaopatřovacích požitků procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud jí vyhověl.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Žalobce opírá žalobní nárok o předpis §u 1 písm. a) zákona ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., uváděje, že byl bývalým zaměstnancem na žalovanému náležejícím velkém majetku pozemkovém (§ 2 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n.) a že požíval již zaopatřovacích požitků z důvodu trvalého poměru služebního na velkém majetku pozemkovém, totiž daru z milosti (§ 3 zákona ze dne 12. února 1920, čís. 118 sb. z. a n.). Přichází tedy nejprve v úvahu zjištění odvolacího soudu, že žalobce pracuje od 1. ledna 1877 do dnes na dvoře Ch. jako zemědělský dělník za denní neb akordní plat, pokud proň byla práce, tu větší, tu menší počet dní v roce, nelze však tvrditi, že na velkostatku pracoval nepřetržitě, neboť konal práci ve dvoře jenom, když nějaká byla, a když nebyla nebo nebylo příznivé počasí, nepracoval a zůstal doma, nedostav za ty týdny mzdy. Se žalobcem nebyla uzavřena zvláštní smlouva; když na velkostatku nebylo práce, nebylo mu bráněno, by nešel pracovat jinam. Usuzuje-li odvolací soud, že tento takto zjištěný námezdní poměr žalobcův kvalifikuje se jako onen, ve shora citovaném předpisu uvedený, nelze přisvědčiti tomu právnímu názoru. Ve skupině 1. tabulky zaopatřovacích požitků bývalých zaměstnanců na velkém majetku pozemkovém uvádějí se příkladmo služební kategorie takto: »Krmič (skoták, telák), koňák, volák, kočí, hlídač, dozorce a pod. stálý zaměstnanec« a vysvětlivky k tabulce této (čís. 189 sb. z. a n.) praví ke kategorii »hlídač, dozorce a pod. stálý zaměstnanec«, toto: »první stupeň zřízenců, jimž svěřen dozor nad prací dělníků, nebo hlídka a opatrování majetku«. Podle prováděcího nařízení ku shora citovanému zákonu ze dne 18. března 1921, čís. 130 sb. z. a n., totiž vládního